

CE-märk nu!

**Obligatorisk
CE-märkning av
byggprodukter
den 1 juli 2013**

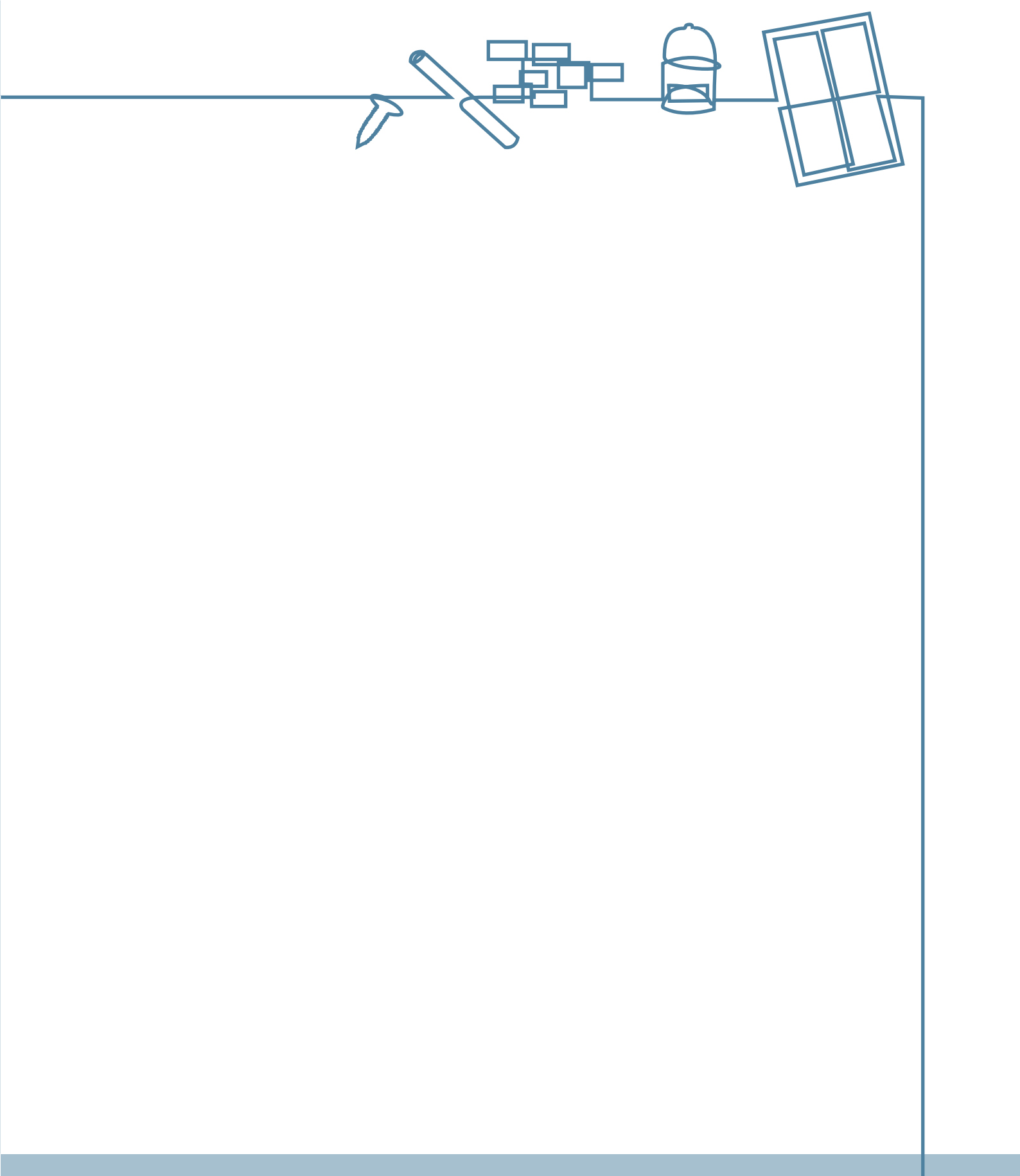
Krav på CE-märkning av byggprodukter 1 juli 2013

Från den 1 juli 2013 måste byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard ha en prestandadeklaration och CE-märkning för att få säljas inom EU, enligt EU:s byggproduktförordning. Det betyder att du som är byggprodukttillverkare snarast måste ta reda på om du berörs och hur du i så fall CE-märker dina produkter. Vänta inte – gör det nu!

I EU:s byggproduktförordning finns regler om hur det ska gå till. De gäller på samma sätt inom hela den inre marknaden, dvs. i alla 27 medlemsstater och dessutom i Norge, Schweiz och Turkiet. Syftet är att underlätta handel med byggprodukter mellan dessa länder. Det sker genom att man använder samma metoder för att bedöma och beskriva byggprodukternas väsentliga egenskaper.

Du hittar mer information på www.boverket.se

The image shows the CE mark logo, which consists of the letters 'C' and 'E' in a stylized, bold font. The logo is positioned on a white, tag-like shape that has a small blue dot at its top point. The background of the entire page is a solid blue color.

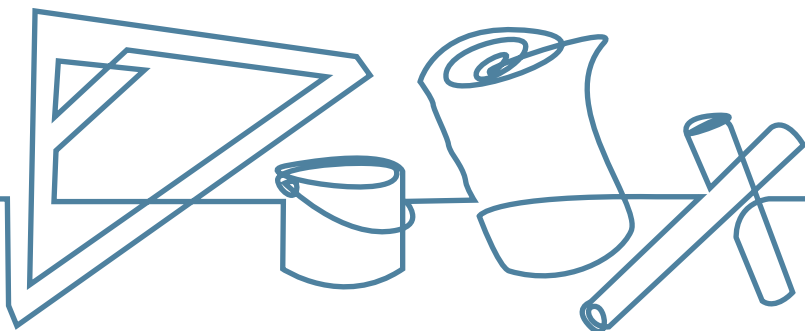
Två vägar till CE-märkning

Det finns två vägar att gå för att CE-märka byggprodukter. Den första är obligatorisk och ska användas om det finns en relevant harmoniserad standard för produkten. Då måste du använda metoderna i standarden och upprätta en prestandadeklaration som beskriver produktens väsentliga egenskaper. När prestandadeklarationen är färdig ska du CE-märka produkten.

Den andra vägen är frivillig och kan användas för att CE-märka byggprodukter som inte alls omfattas av en harmoniserad standard, eller bara delvis. Det senare kan vara fallet om någon av produktens väsentliga egenskaper inte kan bedömas med hjälp av standardens metoder, eller om där saknas en bedömningsmetod för någon väsentlig produkt egenskap. Fördelarna med att frivilligt CE-märka din produkt är att du lättare kan komma in på nya marknader och det blir en rättvisare konkurrens när alla tillverkare måste deklarerat sina produkter på samma sätt.

Vad räknas som en byggprodukt?

I förordningen definieras en byggprodukt som varje produkt och byggsats som tillverkas och släpps ut på marknaden för att varaktigt ingå i ett byggnadsverk, under förutsättning att produktens prestanda påverkar byggnadsverkets prestanda i fråga om de grundläggande kraven för byggnadsverk.

Den första vägen – via en harmoniserad standard

I prestandadeklarationen anger du bl.a. vad produkten är avsedd att användas till och vilken prestanda den har när det gäller väsentliga produkttegenskaper. Vilka dessa är finner du i den harmoniserade standardens ZA-bilaga. Du måste själv kontrollera vilka produkttegenskaper som är relevanta beroende på respektive lands byggregler där du tänker sälja din produkt.

För att göra en prestandadeklaration är du skyldig att ordna ett tillförlitligt egenkontrollsystem för att säkerställa att dina produkter vid en serietillverkning hela tiden motsvarar uppgivna prestanda. Byggproduktförordningen kräver obligatorisk egenkontroll.

Vem kan verifiera produktens prestanda?

Du ska i varierande omfattning för olika produkttegenskaper, anlita ett tredjepartsorgan som ska kontrollera att ditt egenkontrollsystem fungerar och i vissa fall intyga produktprestanda. Tredjepartsorgan är s.k. anmälda organ för uppgifter enligt den aktuella standarden eller viss produkttegenskap. Närmare information om vad som gäller finns i respektive harmoniserad standard. I förordningens bilaga V finns en överskådlig beskrivning av systemet för bedömning och fortlöpande kontroll av produktprestanda.

Du kan fritt välja anmält organ inom EU

Du kan fritt välja mellan de tredjepartsorgan som anmälts för respektive standard. Byggproduktförordningen ger också möjlighet för organ att bedöma vissa horisontella egenskaper, tvärs över standarderna. Det gäller reaktion vid brandpåverkan, brandmotstånd, utvändigt brandpåverkan, bullerdämpning och emissioner av farliga ämnen.

Den andra vägen – när harmoniserad standard saknas

Den andra och helt frivilliga vägen för dig att CE-märka dina byggprodukter kan du följa om det saknas en relevant harmoniserad standard för produkten. Motsvarande gäller om standarden inte kan användas för bedömning av alla väsentliga produkttegenskaper och därmed CE-märkning av dessa. Du kan då begära en europeisk teknisk bedömning (ETA) hos ett europeiskt tekniskt bedömningsorgan (TAB). Med en ETA som grund anger du tekniska data i prestandadeklarationen och får sedan CE-märka produkten.

Byggproduktdirektivets regler gäller fram till den 1 juli 2013. I byggproduktförordningen finns övergångsregler som medger att riktlinjer till europeiska tekniska godkännanden (ETA-guidelines), enligt byggproduktdirektivet, fortsatt kan användas för att utfärda en ETA efter 1 juli 2013, av en TAB.

Inte möjligt att CE-märka direkt mot förordningen

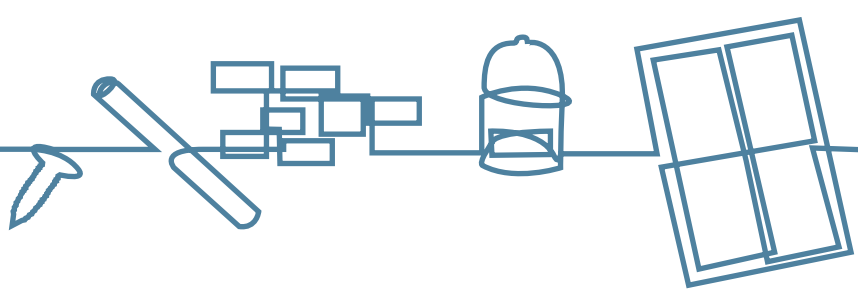
Det är inte möjligt att CE-märka byggprodukter direkt mot byggproduktförordningen. CE-märkningen måste utgå ifrån bedömningsmetoder som finns i en harmoniserad standard eller från en europeisk teknisk bedömning och i båda fallen grundas CE-märkningen på en prestandadeklaration.

Mall för prestandadeklaration

I byggproduktförordningens bilaga III finns mallen för prestandadeklarationen. Där framgår vilka uppgifter som ska anges, t.ex. om de baseras på en harmoniserad standard eller ett europeisk teknisk bedömningsdokument (den frivilliga vägen). Prestandadeklarationen är detaljerad och det gäller att följa den noga.

Produktens väsentliga egenskaper ska redovisas i en tabell. För respektive egenskap ska produktprestandan anges i form av värde, klass eller en beskrivning.

Vidare ska i tabellen anges vilken harmoniserad standard eller tekniskt bedömningsdokument och europeisk teknisk bedömning som använts.

Om prestandan inte anges för en listad egenskap ska du ange NPD (No Performance Determined), ingen prestanda fastställd. Alla egenskaper som är väsentliga för produktens avsedda användning i det medlemsland där produkten ska säljas måste deklareraras.

Krav på anmälda organ

Ett anmält organ ska uppfylla högt ställda krav på oberoende och teknisk kompetens enligt byggproduktförordningen. De anmälda organen ska kunna utföra sina uppgifter vad gäller bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda, vilket bl.a. kräver personal med teknisk kunskap och lämplig erfarenhet.

Organet ansöker om att få bli anmält för en viss uppgift hos respektive lands anmälande myndighet eller motsvarande, i Sverige hos Swedac. Om organet bedöms uppfylla kvalifikationskraven anmäls det till EU-kommisionen och övriga medlemsstater som på så sätt får möjlighet att ifrågasätta medlemsstatens bedömning.

Var ska prestandadeklarationen finnas?

Med varje byggprodukt ska det följa med ett exemplar av deklarationen eller med ett parti om detta går till endast en användare. Deklarationen ska finnas elektroniskt eller på papper, det senare om mottagaren begär det. Vidare ska den vara på det språk som varje medlemsstat bestämmer. I Sverige ska prestandadeklarationen vara på svenska.

Märkningen ska vara väl synlig

CE-märket ska finnas väl synligt, läsbart och outplånligt på byggprodukten eller på en etikett som är fäst vid produkten. Om det inte är möjligt eller inte tillåtet beroende på produkten ska CE-märkningen finnas på förpackningen eller på medföljande dokument. Det är tillverkaren som själv tar fram CE-märket, enligt ZA-bilagan i respektive standard.

Ta reda på om
produkten omfattas
av en harmoniserad
standard

Titta i standardens ZA
bilaga för att ta reda på vad du
kan utföra själv, vilka uppgifter
det anmälda organet ska göra, om
tillverkningskontroll och bedöm
ning av produkten. Alternativt
kontakta anmält organ för
standarden för information
om kraven för din
byggprodukt

Guide 1

– När det finns en harmoniserad standard

Du hittar en detaljerad guide på www.boverket.se

När produkten är prestanda
deklarerad och CE märkt får
den säljas! Inga ytterligare krav
på provningar etc. får ställas
av myndigheter

3

Ta fram uppgifter till prestandadeklarationen

För in uppgifterna i prestandadeklarationen enligt mallen i bilaga III i byggproduktförordningen

4

5

Ge information om innehåll av särskilt farliga ämnen enligt REACH-förordningen

Du ska nu själv CE märka din byggprodukt

6

Ta reda på om produkten omfattas av en harmoniserad standard

Om den inte gör det eller om den standard som finns inte innehåller bedömningsmetoder för alla väsentliga produkt egenskaper, och du ändå vill CE märka produkten, vänd dig till ett tekniskt bedömningsorgan (TAB) och begär att de ska göra en europeisk teknisk bedömning (ETA). Före den 1 juli 2013 kontaktar du ett EOTA organ (i Sverige SP Sitac). Av dem kommer du att få all nödvändig hjälp och information om vad som gäller enligt byggprodukt direktivet respektive byggproduktförordningen

Guide 2

– Frivillig teknisk bedömning (ETA)

Du hittar en detaljerad guide på www.boverket.se

Du ska nu själv CE märka din byggprodukt

Därefter gör bedömningsorganet en europeisk teknisk bedömning (ETA) av produkten och utfärdar ett intyg om det. Tillverkaren prestande deklarerar produkten enligt den tekniska bedömningen (ETA)

3

Om det saknas tekniska specifikationer måste bedömningsorganet från 1 juli 2013 i samråd med de övriga arbeta fram ett europeiskt tekniskt bedömningsdokument (EAD)

Du får inleda med att lämna dokumentation till bedömningsorganet om produkten, dess användning och din tillverkningskontroll i fabrik för att organet ska kunna avgöra om det är möjligt att utarbeta ett bedömningsdokument

4

Tillverkaren och det tekniska bedömningsorganet ingår ett avtal om att organet ska utarbeta ett tekniskt bedömningsdokument (EAD) tillsammans med övriga TAB organ

Ett EAD tas fram av det tekniska bedömningsorganet

5

6

Information om särskilt farliga kemiska ämnen

Om din produkt är en vara enligt EU:s kemikalieförordning Reach, t.ex. golv eller fönster, så ska du, enligt Reach, tillsammans med prestandadeklarationen också ange produktens eventuella innehåll av särskilt farliga ämnen som finns upptagna på den s.k. kandidatförteckningen i Reach, se Kemikalieinspektionens webbplats www.kemi.se för mer information.

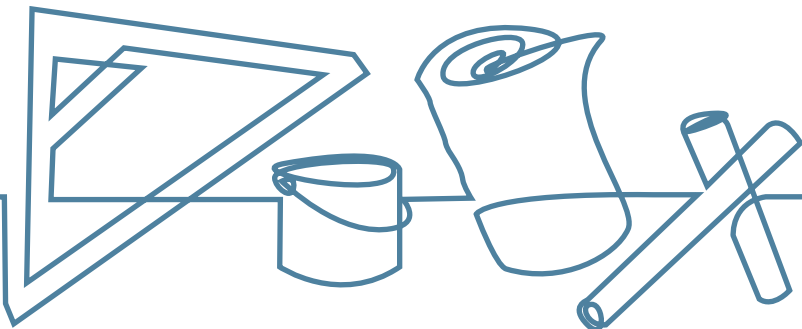
Har du redan CE-märkta produkter?

Byggprodukter som redan i dag är CE-märkta måste också ha en prestandadeklaration från den 1 juli 2013. En sådan deklARATION kan du göra redan nu. Detta gäller även för byggprodukter som CE-märkts mot en ETA. Ett sådant europeiskt tekniskt godkännande gäller för den tid som angetts av godkännandeorganet.

Undantag från CE-märkning

Det finns vissa möjligheter till undantag från kravet att upprätta en prestandadeklaration även om produkten omfattas av en harmoniserad standard. Det kan vara möjligt om produkten är specialtillverkad i en icke serietillverkningsprocess för användning i ett visst utpekad byggnadsverk. Det förutsätter att du tar ansvar för att produkten installeras enligt nationella regler, m.m.

Vidare finns möjlighet till undantag för produkter som är tillverkade på byggarbetsplatsen. Ett annat undantag är om det är en traditionell tillverkning, eller en tillverkning på ett sätt som respekterar kulturarvet i en icke-industriell process för renovering av kulturskyddade objekt.

Marknadskontroll

Boverket utför marknadskontroll av byggprodukter på den svenska marknaden. Marknadskontrollen kan dels bestå av dokumentkontroll och dels kontroll av produktens prestanda. Om det visar sig att CE-märkningen grundas på felaktiga eller falska dokument eller att faktiska egenskaper hos en kontrollerad produkt avviker från deklarerade prestanda måste marknadskontrollmyndigheten vidta lämpliga åtgärder.

I normalfallet ges tillverkaren i första hand möjlighet att korrigera den felaktiga produkten eller missvisande uppgifter. Myndigheten kan i särskilda fall kräva att produkten tas bort från marknaden. Om avvikelsen bedöms kunna medföra en risk för människors hälsa eller säkerhet kan ett beslut om försäljningsförbud och eventuellt återkallande fattas med omedelbar verkan.

Nationella byggregler gäller

Fortfarande gäller de nationella kraven på byggnadsverk (byggnader och andra anläggningar) som medlemsländerna har bestämt, dvs. byggreglerna i varje land avgör vilka produktens egenskaper som är väsentliga.

Byggproduktförordningen reglerar metoder för bedömning av produkters väsentliga egenskaper och beskrivning av dem på ett gemensamt europeiskt tekniskt "språk". Prestandadeklarationen är ett verktyg som hjälper användaren att bedöma om produkten är lämplig för avsedd användning.

Mer information

På EU-kommissionens webbplats Nando finns alla harmoniserade standarder för byggprodukter. Dessa standarder har tagits fram i enlighet med byggprodukt-direktivet och de kommer fortsatt att vara användbara från den 1 juli 2013 tills de ändras eller dras tillbaka. Den europeiska standardiseringsorganisationen CEN kommer dock att uppdatera samtliga harmoniserade standarder för byggprodukter efter de termer och begrepp som används i byggproduktförordningen:

<http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=cp.hscpr=Y>

Du finner vilka organ som är anmälda för den aktuella standarden genom att klicka på respektive standard i Nando-listan.

På EOTA:s webbplats får du information om hur man ska gå tillväga om man vill få ett europeiskt tekniskt godkännande (ETA) för sin byggprodukt. Den nya organisationen som behövs för CPR-ETA (europeiskt teknisk bedömning) finns inte ännu: **<http://www.eota.eu/en-GB/content/how-to-apply-for-an-eta/19>**

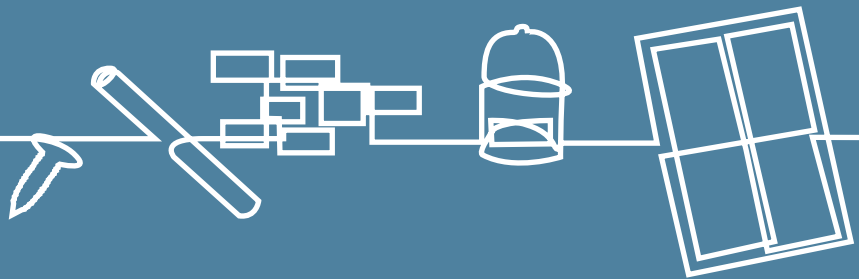
Mall för prestandadeklaration finns i byggproduktförordningens bilaga III, se Boverkets webbplats. Boverket har allmän information om byggproduktförordningen här: **www.boverket.se/CE-markning**. Här hittar du byggproduktförordningen på svenska och engelska.

På SIS, den svenska standardiseringsorganisationen, hittar du mer information om standarder: **www.sis.se**

Danmark är det första landet i EU som har utsett kontaktpunkt och som kan upplysa om vilka prestanda som ska deklarerars för produkter som säljs i Danmark. Alla medlemsländer ska ha sådana kontaktpunkter från den 1 juli 2013. Nedan finns adressen till den danska kontaktpunkten samt till bra dansk webbaserad information om harmoniserade standarder:

<http://www.danishcprcontactpoint.dk/>

<http://www.byggevaerainfo.dk/>

Vad står förkortningarna för?

BYGGPRODUKTFÖRORDNINGEN: *Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG*

CPR: *Construction Products Regulation*

ETA: *European Technical Assessment, europeisk teknisk bedömning*

TAB: *Technical Assessment Body, tekniskt bedömningsorgan*

NB: *Notified body, anmält organ*

Reach: *EU:s kemikalieförordning som står för registration, evaluation, authorisation and restriction of chemicals*

NPD: *No Performance Determined*

hEN: *harmoniserad standard*

EAD: *European Technical Assessment Document, europeiskt tekniskt bedömningsdokument*

EOTA: *European Organisation Technical Approvals*

NANDO: *New Approach Notified and Designated Organisations Information System*

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

